

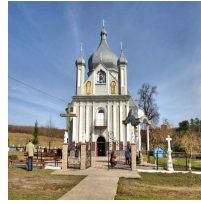
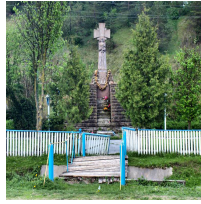
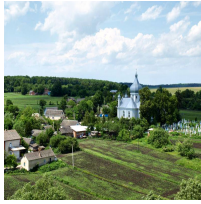
В. Н. Мазурчак

Мужилів

МУЖИЛІВ – село Підгаєцького району Тернопільської області. Знаходиться на р. Мужилівка (права притока Коропця, бас. Дністра), за бл. 1 км від райцентру та 18 км від залізнич. ст. Потутори. За переписом насел. 2001, проживали 1504 особи; станом на 2014 – 1282 особи; переважно українці. На тер. села знайдено монети 17 ст. Уперше згадується в писем. джерелах 1439. За нар. переказами, назва походить від першого поселенця Мужила або волоха Івана Мугили. Існує версія, що в давнину тут жило багато татар, а село мало назву Мурзилів (від тюрк. слова «мурза»). Після 1-го поділу Польщі 1772 – під владою Австрії (від 1867 – Австро-Угорщина). 1785 було 150 дворів, проживали 1059 осіб; 1900 – відповідно 77 і 440; 1921 – 327 і 1955; 1931 – 437 і 2259. У 1867–1939 село входило до Підгаєц. пов. 7 травня 1906 журналіст, видавець, громад.-політ. діяч В. Бачинський організував селян. страйк, що мав соц. спрямування. Місц. селяни відмовилися вийти на роботу на поля поміщика Бохенського, вимагаючи збільшення заробіт. плати, скорочення робочого дня та розподілу панських пасовищ. 12 травня 1906 за допомогою військових владі вдалося придушити Мужилів. страйк, згодом 76 селян засудили до тюрем. ув'язнення. На поч. 20 ст. виникли осередки т-в «Просвіта», «Рідна школа», «Січ», «Сокіл», «Сільський господар», «Союз українок». У листопаді 1918 – липні 1919 – під владою ЗУНР. 1919–39 – у межах кордонів Польщі (1920–39 – Терноп. воєводства; 1934–39 – гміни Старе Місто); від 1939 – УРСР. 1963–91 – у складі Бережан., 1940–63 та від 1991 – Підгаєц. р-нів. Від липня 1941 до березня 1944 – під нім.-фашист. окупацією. До серед. 1950-х рр. діяло підпілля ОУН–УПА. Після 2-ї світової війни у М. переселено мешканців з х. Дерениха. У М. – заг.-осв. школа, дитсадок; Будинок культури, б-ка; амбулаторія заг. практики та сімей. медицини. Об'єкти природно-заповід. фонду місц. значення: заказники Буда (заг.-зоол., 1986, 398 га), Мужилівський (7,9 га), пам'ятка природи Мужилівська діброва (3,4 га; обидва – ботан., 2000). Пам'ятки архітектури місц. значення: церкви св. Василя Великого (Воскресіння Христового; дерев'яна, за різними даними, зведена 1590, 1703 чи 1776), Покрови Пресвятої Богородиці (Різдва Христового; кам'яна, 1881). Встановлено скульптуру Матері Божої, хрести в пам'ять про скасування панщини та боротьби за тверезість, погруддя Т. Шевченка, пам'ятник рад. воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни; насипано символічну могилу борців за волю України. Серед видат. уродженців – хімік, громад. діяч М.-М. Лушак. У селі проживав громад. діяч В. Дума. 2004 режисери Р. Василенко та Я. Кулинич зняли тут худож.-докум. фільм

«Хресний шлях матері».

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Кулинич П. Село Мужилів у контексті історії Галичини // Земля Підгаєцька. 2009, 12 черв.;
2. 19 черв.;
3. 26 черв.;
4. 3 лип.;
5. Тернопільщина. Історія міст і сіл: В 3 т. Т. 3. Т., 2014.

Бібліографічний опис:

Мужилів / В. Н. Мазурчак // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-70316>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).